

ฐานข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

กองการศึกษา
เทศบาลตำบลบรบือ
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

คำนำ

ด้วยพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขถึงฉบับปัจจุบัน มาตรา ๕๐ ข้อ ๘ บำรุง ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและ ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวด ๒ การกำหนดอำนาจและ หน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ มาตรา ๑๖ ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของ ตนเอง (๑๑) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม อันดีของท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เล่มนี้ กองการศึกษา เทศบาลตำบลบรบือได้รวบรวมข้อมูล ปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลบรบือ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการเรียนรู้และถ่ายทอด จากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนเกิดผลดีงาม มีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาและพัฒนา คุณภาพชีวิต หรือใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละ ยุคสมัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลบรบือ ให้เหมาะสมกับพื้นที่ ในเขตเทศบาลตำบลบรบือ ตามภารกิจ อำนาจหน้าที่และบรรลุปเป้าหมายของเทศบาลตำบลบรบือ ในทุกๆ ด้าน ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการ บริหารงานและการติดตามประเมินผลการ ดำเนินงานของเทศบาลตำบลบรบือ ต่อไป

กองการศึกษา
เทศบาลตำบลบรบือ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
๑. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน	๑
๒. ประชาชนชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๔
๓. แผนที่ของภูมิปัญญาท้องถิ่น เทศบาลตำบลบรบือ	๖

สภาพทั่วไป

๑. ด้านกายภาพ

๑.๑ ที่ตั้ง เทศบาลตำบลบรบือ ตั้งอยู่ในพื้นที่บางส่วนของตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ห่างจากตัวเมืองมหาสารคาม ประมาณ ๒๗ กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๔๕๐ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ๕.๒๐ ตารางกิโลเมตร มีแนวเขตดังนี้ อาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ทิศตะวันออก ติดต่อเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ทิศใต้ ติดต่อเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสิม อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ทิศตะวันตก ติดต่อเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสิมและองค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศเทศบาลตำบลบรบือเป็นที่ราบลุ่ม

๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ ภูมิอากาศ โดยทั่วไปสามารถแยกลักษณะอากาศออกเป็น ๓ ฤดู คือ

- ฤดูร้อน จะเริ่มในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม อากาศจะร้อนอบอ้าว มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ย ๓๖ องศาเซลเซียส

- ฤดูฝน จะเริ่มในช่วงปลายเดือนมิถุนายน - กันยายน โดยได้รับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ มีลมแรงมีอุณหภูมิโดยเฉลี่ย ๒๕ องศาเซลเซียส

- ฤดูหนาว จะเริ่มในช่วงเดือนตุลาคม - มกราคม โดยได้รับมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ มีลมแรง มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ย ๑๕ องศาเซลเซียส

๑.๔ ลักษณะของดิน พื้นที่ส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลตำบลบรบือเป็นดินเค็มไม่เหมาะสำหรับการเกษตร

๑.๕ แหล่งน้ำ

(๑) อ่างเก็บน้ำ ๒ แห่ง คือ อ่างเก็บน้ำหนองบ่อและหนองสระบรบือสราราม

(๒) สระน้ำสาธารณะ ๒ แห่ง คือ หนองสระเทศบาลตำบลบรบือ และหนองสระวัดบรบือสราราม - ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๔๖.๙๖ มิลลิเมตร

๑.๕ ลักษณะของไม้และป่าไม้ พื้นที่เทศบาลตำบลบรบือ ส่วนใหญ่เป็นชุมชนเมือง จึงไม่มีป่าไม้

๒. ด้านการปกครอง/การปกครอง

๒.๑ เขตการปกครอง ในเขตเทศบาลมีพื้นที่บางส่วนของตำบลบรบือ มีหมู่บ้านอยู่ ๓ หมู่บ้าน โดยมีพื้นที่เต็มพื้นที่ทั้ง ๓ หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ ๑ หมู่ที่ ๗ และหมู่ที่ ๑๔ ตำบลบรบือ

๒.๒ การเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลตำบลบรบือแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น ๒ เขต

เขตที่ ๑ ชุมชนต้นลำน้ำเสียว ชุมชนวัดบรบือสราราม ชุมชนสนามชัย

เขตที่ ๒ ชุมชนประชาร่วมเย็น ชุมชนขวัญเมือง ชุมชนศรีสุขพัฒนา ชุมชนร่วมใจพัฒนา

๓. ประชากร

๓.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร พ.ศ. ชาย หญิง รวม ๒๕๖๒ ๒,๖๗๘
๓,๑๔๔ ๕,๘๒๒

๓.๒ ช่วงอายุและจำนวนประชากร ช่วงอายุ ชาย หญิง รวม ๐-๓๐ ปี ๓๑-๖๐
ปี ๖๑-๙๐ ปี ๙๑ ปีขึ้นไป ๑,๑๒๙ ๑,๑๓๕ ๔๐๕ ๙ ๑,๒๘๐ ๑,๒๕๖ ๕๙๕ ๑๓ ๒,๔๐๙
๒,๓๙๑ ๑,๐๐๐ ๒๒

๔. สภาพทางสังคม

๔.๑ การศึกษา

๔.๑.๑ โรงเรียนในเขตเทศบาล มีจำนวน ๒ โรงเรียน
ประกอบด้วย

- โรงเรียนบรบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษามหาสารคาม เขตที่ ๒๖

- โรงเรียนบ้านบรบือ (บรบือราษฎร์ผดุง) สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษา การประถมศึกษามหาสารคาม เขตที่ ๑

๔.๑.๒ โรงเรียนเทศบาลตำบลบรบือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เทศบาลตำบลบรบือ

๔.๑.๓ โรงเรียนเอกชนอนุบาลมาลีรัตน์ -

๔.๒ ด้านสาธารณสุข มีสาธารณสุขอำเภอเป็นหน่วยบริการและ
ประสานงานจำนวน ๑ แห่ง ซึ่งสามารถให้บริการแก่ ประชาชนไม่ค่อนเพียงพอประชาชนโดยส่วนใหญ่จะ
เข้ารับบริการด้านสุขภาพ จากโรงพยาบาลบรบือ ซึ่งตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลตำบลบรบือ ประมาณ ๓๐๐
เมตร เทศบาลตำบลบรบือดำเนินการกิจดูแลด้าน สุขภาพแก่ประชาชนโดยดำเนินการศูนย์บริการ
สาธารณสุขเทศบาลตำบลบรบือ จำนวน ๑ แห่ง

๕. ระบบบริการพื้นฐาน

๕.๑ การคมนาคมขนส่ง เทศบาลตำบลบรบือ เป็นศูนย์กลางการ
คมนาคม มีสถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอบรบือเป็นศูนย์การใน การคมนาคมขนส่ง

๕.๒ การไฟฟ้า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอบรบือ เป็นหน่วยงาน
รัฐวิสาหกิจที่รับผิดชอบจ่ายกระแสไฟฟ้าครอบคลุม ทั้ง ๗ ชุมชน ไฟฟ้าสาธารณะตามถนนสายหลัก เกือบ
ครบทุกสายเว้นแต่ถนนสายรองและตามแยก ซอย ซึ่งยังขาดแคลนอีกหลายจุด

๕.๓ การประปา การประปาสวนภูมิภาคจังหวัดมหาสารคามเป็น
หน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่รับผิดชอบบริการจ่ายน้ำประปา ครอบคลุมทั้ง ๗ ชุมชน

๕.๔ โทรศัพท์ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) สาขามหาสารคามเป็น
หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ที่รับผิดชอบบริการ โทรศัพท์สาธารณะในเขตเทศบาลตำบลบรบือ ครอบคลุมทั้ง
๗ ชุมชน

๕.๕ ไปรษณีย์ บริษัทไปรษณีย์ไทย จำนวน ๑ แห่ง

๖. ระบบเศรษฐกิจ

๖.๑ ด้านเกษตร สภาพเศรษฐกิจโดยรวม เศรษฐกิจค่อนข้างดี พอสมควร อยู่ในระดับที่ก าลังขยายตัวดีมาก ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย,รับจ้าง รองลงมา ก็คือ การเกษตรและอุตสาหกรรมขนาดเล็ก เช่น โรงงานไอศกรีม ชมรมเกลือไอโอดีน โรงสีข้าว การเปิดอุทยาน รยยนต์

๖.๒ ประมง ไม่มี

๖.๓ การปศุสัตว์ ไม่มี

๖.๔ การบริการ ด้านบริการประกอบ ธนาคารพาณิชย์ สหกรณ์ การเกษตร สถานีขนส่งผู้โดยสารเทศบาล ตำบลบรบือ และร้านอาหาร

๖.๕ การท่องเที่ยว มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ อ่างเก็บน้ำ หนองบ่อ เนื้อที่ประมาณ ๑,๐๘๕ ไร่ ซึ่งเป็นสถานที่ ประดิษฐานศาลเจ้าชาวจีนและเจ้าปู่จุมคำ สิ่ง ศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองของชาวอำเภอบรบือ

๖.๖ อุตสาหกรรม ไม่มี

๖.๗ การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ สถานประกอบการด้านพาณิชย์กรรม ในเขตเทศบาลตำบลบรบือ ประกอบด้วยสถานที่บริการน้ำมัน ห้างหุ้นส่วนจำกัด ตลาดสดเทศบาล

๖.๘ แรงงาน ไม่มี

๗. ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

๗.๑ การนับถือศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่ ในเขตเทศบาลตำบลบรบือ ร้อยละ ๙๕ นับถือศาสนาพุทธ และศาสนา อื่น ๆ เช่น ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม มีวัดอยู่ในเขต เทศบาลตำบลบรบือ จำนวน ๒ แห่ง คือ วัดบรบือสรากรม และวัดป่าขวัญเมืองระบือธรรม

๗.๒ ประเพณีและงานประจำปี ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบรบือ ส่วนใหญ่ยึดถือวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมท้องถิ่นสืบทอดกัน มา เช่น งานปีใหม่ งานประเพณีสงกรานต์ รดน้ำ ดำหัวผู้สูงอายุ ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีลอยกระทง และงานจ้ะประจำปี งานนมัสการเจ้าปู่จุมคำ

๗.๓ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภาษาถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นของประชาชนใน เขตเทศบาลตำบลบรบือ มีความช านาญด้านพิธีกรรมทาง โบราณสืบทอดมาอย่างต่อเนื่อง (หมอสูตร) การขับ ร้องเพลงสรรภัญญะ จะใช้ภาษาถิ่นอีสานเป็นภาษาประจำถิ่น

๗.๔ สินค้าพื้นบ้านและของที่ระลึก ร้านค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนเทศบาล ตำบลบรบือ (OTOP) จำนวน ๑ แห่ง ตั้งอยู่ศูนย์การค้า โลตัส สาขาบรบือ

๘. ทรัพยากรธรรมชาติ

๘.๑ น้ำ อ่างเก็บน้ำหนองบ่อ ขนาดเนื้อที่ ๑,๐๘๕ ไร่

๘.๒ ป่าไม้ ไม่มี

๘.๓ ภูเขา ไม่มี

๘.๔ คุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติ ไม่มี

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านหัตถกรรม

๑. นายสมร วาณิช ๑๗๓ ม.๗ ชุมชนสนามชัย อ.บรบือ จ.มหาสารคาม
ปราชญ์ชาวบ้านด้านการจักรสานตะกร้า
๒. นายบุญมี เดชบังอร ๒๑๘ ม.๗ ชุมชนสนามชัย อ.บรบือ จ.มหาสารคาม
ปราชญ์ชาวบ้านด้านการสานแห
๓. นายสมชัย อันอาน ๑๖๖ ม.๑๔ ชุมชนศรีสุขพัฒนา อ.บรบือ จ.มหาสารคาม
ปราชญ์ชาวบ้านด้านการสานแห
๔. นางบุญช่วย ไชย कुमार ๑๐๑๐ ม.๑ ชุมชนวัดบรบือสราคาราม อ.บรบือ
จ.มหาสารคาม ปราชญ์ชาวบ้านด้านงานปัก ถัก ร้อย
๕. นางสุนาน ทาลาด ๗๙ ม.๗ ชุมชนสนามชัย อ.บรบือ จ.มหาสารคาม
ปราชญ์ชาวบ้านด้านการทำพานบายศรี
๖. นางอารยา สุราษฎร์ ๕๗๕ ม.๑ ชุมชนประจักษ์มัย อ.บรบือ จ.มหาสารคาม
ปราชญ์ชาวบ้านด้านการทำพานบายศรี, กระจง
๗. นางวันทอง ปะบัวบาน ๘๑๒ ม.๑ ชุมชนวัดบรบือสราคาราม อ.บรบือ
จ.มหาสารคาม ปราชญ์ชาวบ้านด้านการทอเสื่อกก
๘. นายอภิสิทธิ์ บุตรธา ๙๐๓-๙๐๔ ม.๑ ชุมชนวัดบรบือสราคาราม อ.บรบือ จ.มหาสารคาม
ปราชญ์ชาวบ้านด้านการเย็บผ้า
๙. นางจำเนียร เศษจันทร์ ๑๐๔๘-๑๐๔๙ ม.๑ ชุมชนวัดบรบือสราคาราม อ.บรบือ จ.
มหาสารคาม ปราชญ์ชาวบ้านด้านการเย็บผ้า

ด้านการแพทย์ไทย

๑. นางนารี จันทะดวง ๒๑๕ ม.๑๔ ชุมชนศรีสุขพัฒนา อ.บรบือ จ.มหาสารคาม
ปราชญ์ชาวบ้านด้านนวดแผนไทย

ด้านศิลปกรรม

๑. นายสุรศิลป์ เพียรอุดม ๓๐๔ ม.๑ ชุมชนขวัญเมือง อ.บรบือ จ.มหาสารคาม
ปราชญ์ชาวบ้านด้านการแกะสลัก, วาดภาพ

ด้านภาษาและวรรณกรรม

๑. นางสาวสุนีย์ เข้มพิลา ๗๙๙ ม.๑ ชุมชนวัดบรบือสราคาราม อ.บรบือ
จ.มหาสารคาม ปราชญ์ชาวบ้านด้านการร้องสรภัญญะ
๒. นายดา ศรีคลัง ม.๑ ชุมชนต้นลำน้ำเสียว อ.บรบือ จ.มหาสารคาม
ปราชญ์ชาวบ้านด้านพิธีการ
๓. นายประกอบ ทัพพวง ม.๑ ชุมชนวัดบรบือสราคาราม อ.บรบือ จ.มหาสารคาม
ปราชญ์ชาวบ้านด้านพิธีการ

ด้านเกษตรกรรม

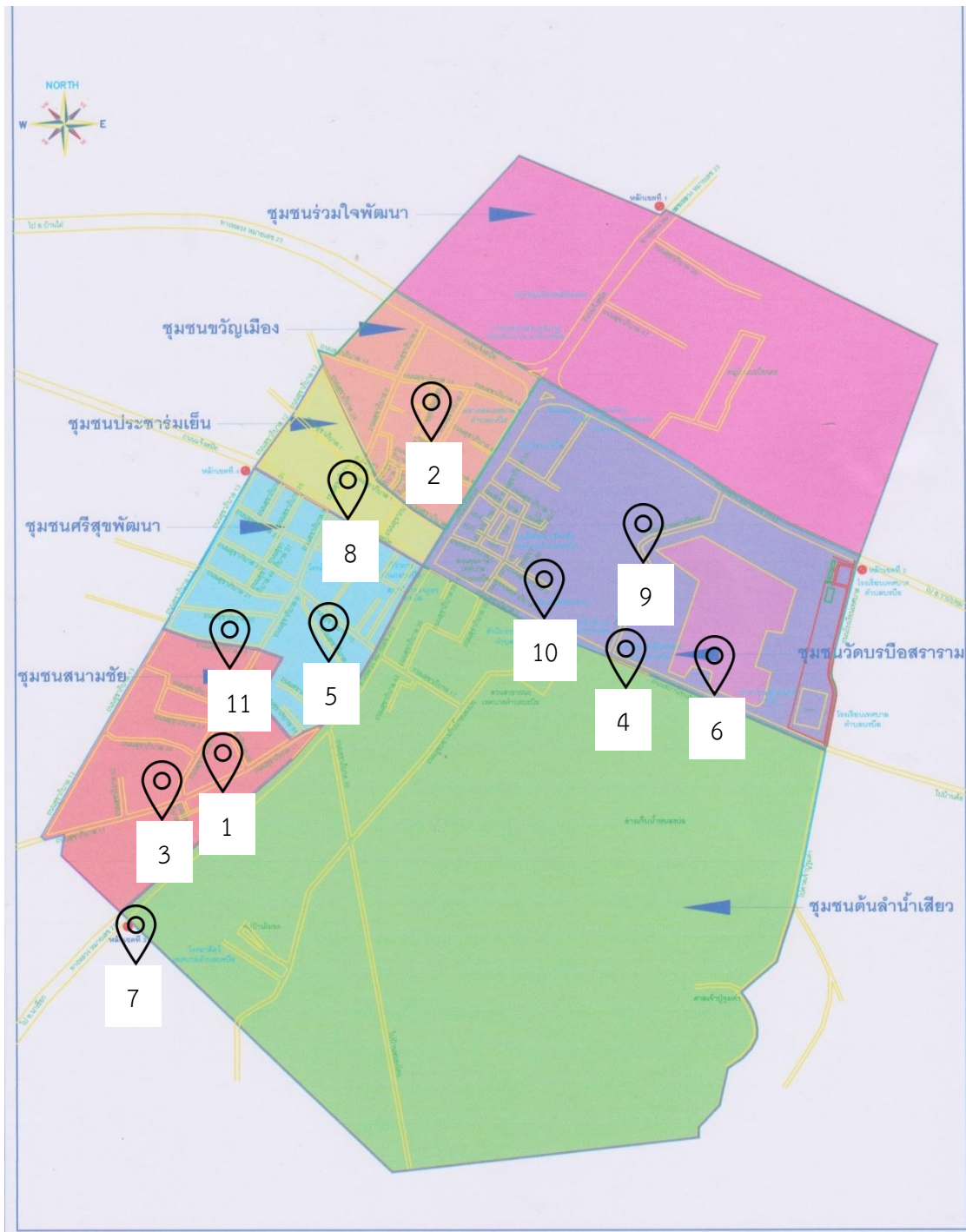
๑. นางสาว ทูมเที่ยง ๒๖๗ ม.๑๔ ชุมชนต้นลำน้ำเสียว อ.บรบือ จ.มหาสารคาม
ปราชญ์ชาวบ้านด้านเกษตรกรรม (พืชผักสวนครัว)

ด้านภูมิปัญญาด้านความเชื่อ

๑. นายเปลี่ยน พลยะพันธ์ ม.๗ ชุมชนสนามชัย อ.บรบือ จ.มหาสารคาม
ปราชญ์ชาวบ้านด้านพิธีกรรม

๒. นายมีฤทธิ์ ปัญญาวงศ์ ม.๗ ชุมชนสนามชัย อ.บรบือ จ.มหาสารคาม
ปราชญ์ชาวบ้านด้านการด้านพิธีกรรม

แผนที่ของภูมิปัญญาท้องถิ่น เทศบาลตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

- หมายเหตุ** ๑. นายสมร วาณิช ๒. นายสุรศิลป์ เพียรอุดม ๓. นายบุญมี เดชบังอร
๔. นางสาวสุนีย์ เข้มพิลา ๕. นายสมชัย อันอาน ๖. นางบุญช่วย ไชย कुमार
๗. นางสาวนันทา ทาลาด ๘. นางอารยา สุราษฎร์ ๙. นางบังอร ชันอาษา
๑๐. นางวันทอง ปะบัวบาน ๑๑. นางนารี จันทะดวง

